Oświadczenie złożone
przez senatora Wadima Tyszkiewicza
w dniu 27 lutego 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk oraz do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego

Szanowna Pani Minister! Szanowany Panie Ministrze!

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. nowelizacji kodeksu pracy rozszerzającej katalog okresów wliczanych do stażu pracy, pragnę zwrócić uwagę na komunikowany mi przez jednostki administracji publicznej istotny problem systemowy, który w najbliższym czasie może doprowadzić do poważnego obciążenia budżetów jednostek sektora finansów publicznych.

Nowe przepisy przewidują wliczanie do stażu pracy m.in. okresów wykonywania umów-zleceń, innych umów o świadczenie usług, umów agencyjnych, prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, współpracy z osobą prowadzącą działalność oraz okresów jej zawieszenia w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem. Co szczególnie istotne, regulacje te obejmują również okresy sprzed wejścia w życie ustawy, a pracownicy mają 24 miesiące na przedłożenie stosownej dokumentacji. Zmiany te, niewątpliwie korzystne z punktu widzenia pracowników i odpowiadające realiom współczesnego rynku pracy, przekładają się jednak bezpośrednio na wzrost wydatków po stronie pracodawców ze sfery budżetowej. Dotyczy to w szczególności urzędów administracji publicznej, szkół, bibliotek oraz innych jednostek organizacyjnych finansowanych z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wliczenie dodatkowych okresów do stażu pracy skutkuje bowiem: wzrostem liczby pracowników uprawnionych do nagród jubileuszowych; podwyższeniem dodatków stażowych; zwiększeniem wymiaru urlopu wypoczynkowego; przyspieszeniem nabywania uprawnień awansowych.

Jak wynika z informacji, które otrzymuję od jednostek administracji publicznej, oraz z doniesień prasowych, w ślad za nowelizacją przepisów nie poszło systemowe zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na wynagrodzenia w jednostkach sektora publicznego. W ustawie budżetowej na rok bieżący nie przewidziano dodatkowych środków na pokrycie skutków tej reformy. Obecnie sytuację częściowo stabilizuje to, że pracownicy nie złożyli jeszcze masowo wniosków o przeliczenie stażu pracy. Jednakże okres 2 lat na przedłożenie dokumentacji powoduje, że rzeczywiste koszty reformy pozostają trudne do oszacowania i mogą ujawnić się stopniowo, prowadząc do kumulacji obciążeń finansowych w kolejnych latach budżetowych. Jednostki publiczne już dziś zmuszone są do przesuwania środków z innych zadań oraz rozważania sięgania po rezerwy budżetowe. W związku z wyczerpaniem tych możliwości administracja może stanąć przed realnym zagrożeniem utraty płynności w zakresie terminowej realizacji wszystkich składników wynagrodzeń.

Pragnę podkreślić, że zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji każda ustawa, a zwłaszcza ustawa generująca skutki finansowe dla sektora finansów publicznych, powinna zawierać rzetelną ocenę skutków finansowych (OSR), w tym wskazanie źródeł finansowania nowych obciążeń. Niezrozumiałe jest zatem, że przy wprowadzaniu zmian o tak oczywistych i potencjalnie znaczących konsekwencjach budżetowych nie zapewniono adekwatnych środków w ustawie budżetowej ani mechanizmów kompensacyjnych dla jednostek zobowiązanych do realizacji nowych obowiązków.

W związku z powyższym zwracam się z następującymi pytaniami.

1. Jakie są szacunkowe całościowe skutki finansowe nowelizacji w odniesieniu do sektora finansów publicznych w latach 2026–2028?

2. Czy rząd planuje nowelizację ustawy budżetowej lub uruchomienie dedykowanych rezerw celowych na pokrycie zwiększonych kosztów wynagrodzeń?

3. Czy prowadzone są analizy dotyczące wpływu zmian na budżety jednostek samorządu terytorialnego oraz ich zdolność do realizacji zadań własnych?

Zmiana zasad liczenia stażu pracy jest rozwiązaniem oczekiwanym społecznie i wpisującym się w dążenie do wzmacniania praw pracowniczych. Jednak odpowiedzialność ustawodawcy nie kończy się na realizacji słusznej idei – musi ona iść w parze z zapewnieniem realnych i zabezpieczonych źródeł finansowania. Brak odpowiedniego przygotowania budżetowego może doprowadzić do napięć finansowych w administracji publicznej oraz przerzucania kosztów reformy na jednostki, które nie mają narzędzi do ich samodzielnego udźwignięcia.

Z poważaniem
Wadim Tyszkiewicz
senator RP